

## ДОБРОБУТНІ УМОВИ УТРИМАННЯ ТВАРИН

**Бондар А. О.,**

к. с.-г. н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

**Актуальність проблеми.** У сучасних ринкових умовах країни актуально створити адекватні умови утримання тварин для якісного виробництва тваринницької продукції. Використовуючи при цьому технології виробництва продукції за допомогою машин, автоматичних пристроїв та обладнань, які б могли дозволили досягнути максимального рівня продуктивності тварин при мінімальних затратах праці.

*Мета роботи* – обґрунтування оптимальних, добробутних умов утримання тварин.

Добробутній оцінці утримання тварин підлягають такі важливі показники: доступ до кормів, води, вільний рух, тобто умови, які задовольняють вимогам комфорту їх вирощування у приміщеннях. Добробут визначається з точки зору потреб організму тварини. Основними з них слід включити потреби доброго добробуту: свободи, щастя, можливості, стану пристосування, контролю почуття та ін. Поведінка тварин, що вказує на погані добробутні умови утримання – обмежений рух, страждання, біль, надмірний страх, нудьга, агресія, стрес. Ступінь вираження стрес-реакції у тварин залежить від багатьох факторів: віку, типу нервової діяльності, сили і тривалості дії стрес-фактору, породи тварин та ін. Стрес-фактори можуть бути: фізичні, хімічні, кормові, транспортні, технологічні, біологічні, експериментальні, психічні. Люди контактують з тваринами постійно, вони мають перед ними певні обов'язки, які доцільно виражати терміном – добробут тварин, а конкретніше: життя – здоров'я – комфорт [1].

Продуктивність тварин значною мірою визначається умовами їх вирощування і утримання. Нарівні з нормованою годівлею значним резервом збільшення виробництва тваринницької продукції є створення оптимального мікроклімату, який залежить від типу будівель, обладнання, способів і методів опалення, вентиляції та освітлення. Оптимальний мікроклімат – це комплекс діючих факторів середовища, які сприяють максимальній продуктивності тварин. Відхилення від оптимальних умов спричиняє глибокі фізіологічні зміни в їх організмі, що в свою чергу знижує їх продуктивність. При погіршенні комфортних умов утримання тварин зростає їх захворюваність, а саме: мастити, кетози, хвороби кінцівок та ін. [2].

Важливими факторами належного рівня добробуту є забезпечення тварин (згідно з віковими і продуктивними потребами) повноцінними кормами і якісною водою. При цьому слід звертати увагу на належне обладнання годівниць і напувалок. А. О. Бондар та ін. стверджують, що: «Поряд з гігієною напування, годівлі та утримання тварин важливе значення мають гігієнічні заходи щодо догляду за ними. Систематичний догляд за тваринами – неодмінна умова добробутних умов їх утримання, збереження їх здоров'я і високої продуктивності. За відсутності або при недостатньому і нераціональному догляді за тваринами ефективність кращої годівлі і належного утримання значно знижується, а також падає продуктивність і якість одержуваної продукції. Особлива роль відводиться догляду за шкірою, кінцівками, копитами, рогами» [3].

Здоров'я тварини – один із критеріїв добробутних умов їх утримання, серед яких, наприклад, є процес доїння тварин. Велике поширення у молочному скотарстві країни набуває машинне доїння корів, що має ряд переваг перед ручним. Машинне доїння – складний процес взаємодії між коровою, доїльним апаратом і оператором. Доїльна машина має особливість – діяти на вим'я. Необережне використання доїльної машини оператором не тільки порушує процес доїння, а спричиняє тяжке захворювання – мастит, що призводить до погіршення санітарної якості молока. Доїння корів у доїльному залі на конвеєрно-кільцевій установці типу «Карусель» дозволяє прослідковувати технологічний процес виробництва молока і здоров'я тварини, так як щаслива корова може дати максимальний рівень продуктивності [4].

**Висновок.** Оцінка стану здоров'я тварин, як підсумкового показника їх добробуту, базується на цілому ряді навчальних дисциплін. Серед них – гігієна та ветеринарна санітарія, яка займається науковими дослідженнями детального вивчення впливу на організм факторів навколишнього середовища з використанням методів зоогігієнічного аналізу, насамперед, повітря, води, кормів, ґрунту.

### Література

1. Славов В. П., Високос М. П. Зооекологія : навчальний посібник. Київ : «Аграрна наука», 1997. 375 с.
2. Горобець В. Г., Троханяк В. І. Енергоефективна система підтримання мікроклімату у птахівничих приміщеннях : монографія. – Київ : «ЦП «Компринт», 2017. 193 с.
3. Бондар А. О., Поручник М. М., Тарасенко А. О., Рудь В. О. Гігієна тварин та ветеринарна санітарія : навчальний посібник. Миколаїв : МНАУ, 2018. 179 с.
4. Підпала Т. В. Інтенсивні технології у молочному скотарстві : монографія. Миколаїв : МНАУ, 2018. 250 с.

**Бібліографічний опис для цитування:** Бондар А. О. Добробутні умови утримання тварин. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (15–16 лютого 2024 року м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 9–10.



Copyright © The Author(s). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>.